

Opsamling på evaluering af Aftale om bedre rammer for ledelse på universiteterne

Notatet indeholder en opsamling på evalueringen af aftale af 11. april 2017 mellem den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet om "Bedre rammer for ledelse på universiteterne".

Baggrund

Grundelementerne i aftalens justeringer var at:

- Tydeliggøre bestyrelsernes rolle, handlerum og ansvar på en række punkter ift. universitetets kerneopgaver og dialog.
- Modellen for udpegning af eksterne bestyrelsesmedlemmer udvikles ved:
 - o At modellen i højere grad afspejler universiteternes store samfundsmæssige betydning.
 - o At udpegningsorganet virker uafhængigt af bestyrelsen.
 - o Stor grad af åbenhed og gennemsigtighed om kompetencer og procedurer for udpegning.
- Tydeliggøre kompetencekrav ift. generelle kompetencer og universitetets kerneopgaver.
- Styrke dialogen bl.a. igennem en fast kadence for møder mellem ministeren og bestyrelsesformændene samt ved nye rammer for en strategisk rammekontrakt mellem ministeren og bestyrelsesformanden.

Det fremgår af aftalen, at aftalens bestemmelser vedrørende bestyrelsernes rolle, ansvar og kompetencer, udpegning af de eksterne bestyrelsesmedlemmer og styrket dialog mellem bestyrelserne og uddannelses- og forskningsministeren evalueres senest to år efter, at alle universiteter har opnået erfaringer med udpegning af eksterne bestyrelsesmedlemmer efter de nye procedurer.

Aftalen er implementeret ved lov nr. 699 af 8. juni 2017 om ændring af universitetsloven (Bedre rammer for ledelse).

Evaluering

Den daværende uddannelses- og forskningsminister orienterede den 30. september 2022 bestyrelsesformændene og ordførerne om rammen og processen for evalueringen. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen igangsatte herefter evalueringen ved brev af 3. oktober 2022 til Danske Universiteter.

Spørgeramme

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har udarbejdet en spørgeramme til bestyrelserne med to hovedspørgsmål. Danske Universiteter blev bedt om at koordinere udsendelsen af to spørgsmål til bestyrelserne samt indsamle besvarelser og udarbejde en samlet tilbagemelding til styrelsen. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har modtaget et opsummerende notat fra Danske Universiteter samt

20. juni 2024

**Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen**

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Ref.-nr.
326281

besvarelserne fra hver enkelt universitetsbestyrelse. Styrelsen har gennemgået det samlede materiale.

Spørgerammen var formuleret på baggrund af følgende grundpræmisser:

- Det er ministeriets overordnede vurdering, at universiteterne har taget præciseringer vedrørende bestyrelsens ansvar, rolle og kompetenceprofiler til sig.
- Ministeriet har en oplevelse af, at dialogen mellem bestyrelserne og uddannelses- og forskningsministeren er blevet styrket de senere år.
- Universiteterne har tilkendegivet over for ministeriet, at der i forhold til reglerne om udpegning af de eksterne bestyrelsesmedlemmer kan være behov for justeringer for at opnå en mere smidig proces.
- Derfor vil der i evalueringen af aftalens bestemmelser være fokus på reglerne om udpegning af de eksterne bestyrelsesmedlemmer.

Spørgsmål til refleksion i den enkelte bestyrelse var følgende:

- 1) Danske Universiteter har i november 2020 udarbejdet en erfaringsopsamling om udpegningsreglerne. Med afsæt i denne evaluering vil styrelsen høre bestyrelsen, om de seneste to års yderligere erfaringer giver anledning til justeringer eller yderligere bemærkninger til konklusioner i forhold til udfordringsbilleder og forslag til justeringer.
- 2) Ønsker bestyrelsen at tilkendegive yderligere i forhold til aftalens øvrige bestemmelser vedrørende
 - a) Roller og ansvar
 - b) Kompetencekrav
 - c) Dialog mellem bestyrelserne og uddannelses- og forskningsministeren.

Spørgsmålene drejede sig primært om udpegningsreglerne, men bestyrelsen fik ligeledes lejlighed til at tilkendegive yderligere i forhold til aftalens øvrige bestemmelser om roller og ansvar, kompetencekrav og dialog mellem bestyrelserne og ministeren. Det fremgik, at styrelsen var interesseret i at få et helhedsindtryk af den enkelte bestyrelses vurdering. Desuden bad styrelsen om, at det blev afspejlet i bestyrelsens bidrag til evalueringen, såfremt der var forskellige perspektiver fra henholdsvis eksterne medlemmer, medarbejderrepræsentanter eller studerende.

Danske Universiteter sendte den 22. december 2022 den samlede tilbagemelding på spørgerammen til styrelsen.

Universiteternes tilbagemelding

Universiteterne har næsten udelukkende haft bemærkninger til indstillings- og udpegningsprocessen. De få bemærkninger til de øvrige elementer i aftalen angår spørgsmål 2b og 2c i spørgerammen:

Kompetencekrav

Angående spørgsmål 2b om kompetencekrav bemærker Københavns Universitets videnskabeligt ansatte medlemmer af bestyrelsen, at det er en udfordring, at mange af landets bestyrelser ofte mangler tilstrækkelig viden om den internationale akademiske verden og forskning samt forskningsbaseret undervisning i et internationalt perspektiv.

Dialog

Angående spørgsmål 2c om dialog mellem bestyrelserne og uddannelses- og forskningsministeren bemærker Aalborg Universitet, at bestyrelsen er enig med ministeriet i, at dialogen mellem bestyrelser og ministeren er blevet styrket.

Udpegningsregler

Angående spørgsmål 1 fremgår det af Danske Universiteters opsummering på tværs af de otte universitetsbestyrelser, at:

"Danske Universiteter kan konstatere, at bestyrelserne fortsat oplever de problematikker med komplicerede og tids- og ressourcekrævende rammer for udpegnings af eksterne bestyrelsesmedlemmer, som også er afspejlet i Danske Universiteters erfaringsopsamling fra 2020, som er vedlagt. De nuværende regler kræver involvering af et stort antal eksterne aktører, og den indsats, disse aktører bliver bedt om at lægge til sammen med det administrative ressourcetræk, står ikke mål med den potentielle forbedring af udpegningsprocessen."

Danske Universiteter mener, at den væsentligste rolle for udpegningsreglerne er at give mulighed for at rekruttere de mest kompetente medlemmer til den enkelte bestyrelse, og at de nuværende regler ikke umuliggør dette. Men det er dog oplevelsen, at processen er unødigt langvarig og kompliceret, og at det kan afskrække yderst kompetente kandidater."

Universitetsbestyrelserne nævner bl.a. følgende om indstillings- og udpegningsprocessen:

- Langsommelig og uigennemskuelig proces.
- Kompliceret, bureaukratisk og diffus.
- Omstændelig, tids- og ressourcekrævende proces, involverer adskillige organer med overlappende opgaver.
- Processen kan være vanskelig at forklare til omverdenen.
- Savner en tydelig relation mellem indstillings- og udpegningsorganerne.

Universiteternes tilbagemelding på spørgerammen er i overensstemmelse med universitetsbestyrelsernes erfaringsopsamling fra december 2020.

Universiteternes ændringsforslag

Alle universiteter på nær ét har foreslået, at det ene af de to organer i indstillings- og udpegningsprocessen nedlægges som led i forenkling af processen. Derved skal processen håndteres af bestyrelsen eller dele af bestyrelsen samt ét organ. Den ene aktør søger og indstiller, den anden aktør udpeger.

Vurdering

Det er ministeriets overordnede vurdering, at de politiske ambitioner bag aftalen om bedre rammer for ledelse er indfriet. Tilbagemeldingen fra universiteterne understøtter denne vurdering.

Det er ministeriets vurdering, at universiteterne har taget præciseringer vedrørende bestyrelsernes ansvar, rolle og kompetenceprofiler til sig, samt at indstillings- og udpegningsorganerne påser, at kompetencekravene til de eksterne bestyrelsesmedlemmer er opfyldt. Samtidig er dialogen mellem bestyrelserne og uddannelses- og forskningsministeren blevet styrket de senere år. Den løbende og tættere dialog mellem uddannelses- og forskningsministeren og bestyrelserne er med til mere direkte at sikre klarhed i bestyrelserne om deres rolle og ansvar. Tilbagemeldingen fra universiteterne understøtter denne vurdering.

Ministeriet kan konstatere, at organisering af indstillings- og udpegningsprocessen er omfattende og kompleks, og at det grundlæggende er på dette punkt, at universiteterne har ønsker om forenkling/justering.